

KØBENHAVNS KOMMUNE

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen
Lokalområde Amager
Mobil Studieunit

Rigshospitalet

Partnerskab for praktikvejledere på tværs af sektorer

Praktikvejlederes oplevelse af sammenhæng i uddannelsen til social- og sundhedsassistent i sekundær sektor og i primær sektor.

Udarbejdet i samarbejde mellem Rigshospitalet - repræsentanter fra netværk for social- og sundhedsuddannelsen og Københavns kommune, Mobil studieunit, Amager.

Indhold

Introduktion.....	3
Projektgruppe	4
Formål med pilotprojektet.....	4
Mål med pilotprojektet/antagelser	4
Deltagere i pilotprojektet	4
Tidsplan og forløbsbeskrivelse	5
Metode	5
Refleksioner over metode	6
Litteratursøgning	6
Etik.....	6
Analysefund	7
At skabe sammenhæng i uddannelsen	7
At skabe læringsmuligheder.....	8
At justere sine forventninger.....	9
Diskussion.....	11
Konklusion.....	13
Anbefalinger.....	13
Tak	13
Litteraturliste.....	14
Bilag 1	16
Bilag 2	17
Bilag 3	18
Bilag 4	19

Partnerskab for praktikvejledere på tværs af sektorer

Introduktion

Pilotprojektet har fokus på praktikvejledere i social- og sundhedsassistentuddannelsen i Københavns kommune og på Rigshospitalet. Fælles for praktikvejlederne er, at det opleves som en stor udfordring at vurdere elevernes faglige niveau i forhold til de beskrevne praktikmål (SOPU København og Nordsjælland, 2014).

Social- og sundhedsuddannelsen er en erhvervsuddannelse, hvor eleven har en ansættelseskontrakt med en kommune eller region. Uddannelsen er tilrettelagt som en vekseluddannelse mellem skole og praktik, hvor skoledelen udgør 8 måneder og praktikdelen 12 måneder, i alt 1 år og 8 måneder. Eleverne starter altid i praktik i hospitalsvæsenet, den anden praktik er i psykiatrien og den sidste praktik er i primærsektoren. Under uddannelsen arbejder eleverne efter de samme praktikmål i alle tre praktikperioder. Niveauerne for opfyldelse af målene er derimod forskellige stigende fra "begynderniveau" i praktik 1, "rutineret niveau" i praktik 2 til "avanceret niveau" i praktik 3 (Ministeriet for Børn og Undervisning, 2014). Vurderingen af, om den enkelte elev har opnået praktikmålene på niveau 1, 2 eller 3 vanskeliggøres af, at praktiksteder tilbyder forskellige læringsmuligheder.

I praktikdelen sker læring i fællesskaber med udgangspunkt i den enkelte elevs læringsmæssige behov. Hver elev er tilknyttet én eller flere praktikvejledere. Ifølge "Den Lokale undervisningsplan" er det praktikvejlederens primære opgave at planlægge, gennemføre og evaluere vejledningsforløb i relation til uddannelsesordningen, målene for praktikperioden og uddannelsesplanen. Praktikvejlederne har gennemgået et 10 dages praktikvejlederkursus, som kvalificerer vejlederen. I praktikperioden forventes praktikvejlederne at have fokus på både elevernes faglige, personlige og sociale relationer for herved at danne grundlag for elevernes selvtillid, selvværd samt at skabe rum for læringsprocesser (SOPU København og Nordsjælland, 2014). Eleverne har forskelligartede baggrunde og stor spredning aldersmæssigt. Derudover kan der være elever med sproglige udfordringer og elever med mindre gode skoleoplevelser (Winter Jensen, 2011). Elevernes meget forskellige personlige og faglige forudsætninger, sammen med et forholdsvis kort praktikvejlederkursus, kan bidrage til at vanskeliggøre praktikvejledernes vurdering af elevernes niveau i praktik 1, 2 og 3.

I internationale studier indenfor sygeplejerskeuddannelsen fremhæves lignende vanskeligheder. Flere undersøgelser viser, hvordan mentorer for sygeplejestuderende er udfordret, når de skal vurdere en studerendes niveau. I en artikel i British Journal of Nursing fremgår det, at vurdering af sygeplejestuderendes niveau i praktikken er et tilbagevendende tema, som vækker bekymring. Vurdering af studerendes praktik, beskrives som et komplekst område. Bekymringen ses især i relation til vejledere, som lader studerende bestå selv om vejlederen er i tvivl om, hvorvidt den studerende har de fornødne kompetencer til at kunne bestå praktikken (Casey og Clark, 2011).

Intentionen med det her omtalte projekt er, at styrke praktikvejledernes forudsætninger for at vurdere social- og sundhedsassistentelevens niveau i praktikdelen. Det sker igennem samarbejde med praktikvejledere på tværs af sektorerne og er i tråd med regeringens strategi fra 2013; *Mere borger mindre patient* og KL's udspil *Next Practice*. Her er der bl.a. fokus på, at faggrupper på tværs af sektorer arbejder sammen om et mere sammenhængende sundhedsvæsen (Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, 2013, Kommunernes Landsforening, 2014).

Projektgruppe

Københavns Kommune Lokalområde Amager Mobil Studieunit	Rigshospitalet – repræsentanter fra netværk for social- og sundhedsuddannelsen
Nina Bengtsen Uddannelsesleder	Bolette Holck, uddannelseskonsulent for social- og sundhedsuddannelsen
Christina Kjærside, koordinerende vejleder	Pernille Kjær Svendsen klinisk underviser HovedOrtoCentret, Ortopædkirurgisk og ØNH kirurgisk Klinik

Formål med pilotprojektet

Formålet med pilotprojektet er, at undersøge om et samarbejde mellem praktikvejledere i praktik 1 og praktik 3 kan styrke praktikvejledere i at vurdere elevernes niveau og skabe mere sammenhæng i uddannelsen for eleverne.

Mål med pilotprojektet/antagelser

- At praktikvejlederne styrkes i, at vurdere elevernes faglige niveau i forhold til de beskrevne praktikmål i henholdsvis praktik 1 og praktik 3.
- At praktikvejlederne styrkes i at skabe sammenhæng i uddannelsen for eleverne gennem kendskab til hinandens praktikforløb.

Deltagere i pilotprojektet

Københavns kommune Amager	Rigshospitalet, HovedOrtoCentret
Praktikvejleder fra plejecenter	Praktikvejleder fra kirurgisk klinik
Praktikvejleder fra plejecenter	Praktikvejleder fra kirurgisk klinik
Praktikvejleder fra hjemmeplejen	Praktikvejleder fra kirurgisk klinik

Tidsplan og forløbsbeskrivelse

<p>Opstart pilotprojekt: November 2014 – september 2015</p> <p>Kliniske undervisere og koordinerende kliniske vejledere får skabt kontakt. Mødes til præsentation, erfaringsudveksling og idé til et samarbejde udformes. Pilotprojektbeskrivelse udarbejdes og projektet forberedes. Deltagere til projektet findes og materiale udarbejdes.</p>
<p>Introduktionsmøde for deltagere: September 2015</p> <p>Introduktionsmøde med præsentation af praktikvejlederne og repræsentanter fra projektgruppen. Projektets formål introduceres og diskuteres. Partnerskaber etableres og aftaler om detaljer vedrørende studiebesøg kommer i stand. Forventninger til projektet italesættes. Uniformer til studiebesøg på hospital udleveres.</p>
<p>Studiebesøg: September/oktober 2015</p> <p>Praktikvejlederne var på studiebesøg 2 dage. Praktikvejlederne havde forberedt dagene, således at den besøgende praktikvejleder fik indblik i de forskellige læringsmuligheder og læringsmetoder i hhv. hjemmeplejen/plejecenter/kirurgisk klinik. Der var afsat tid til vejledning med elever, hvor det var muligt. Under studiebesøgene fik praktikvejlederen støtte fra projektgruppen til refleksion. Her var fokus på vurdering af elevernes niveau, sammenhæng i uddannelsen og overraskende oplevelser.</p>
<p>Evaluering og udarbejdelse af rapport: oktober/november 2015</p> <p>Studiebesøgene blev afsluttet med en fælles evaluering i form af et fokusgruppeinterview. Fokusgruppeinterviewet blev transkriberet og analyseret. Udarbejdelse af rapport og poster.</p>
<p>Formidling: december 2015</p> <p>Indlæg på FOAs læringskonference i København og Kolding. Formidling til praktikvejledere og ledere i Københavns Kommune og på Rigshospitalet.</p>

Metode

Projektet er et kvalitativt studie. Praktikvejledernes studiebesøg blev afsluttet med et semistruktureret fokusgruppeinterview ud fra en fænomenologisk/hermeneutisk tilgang (Halkier, 2014). I interviewet blev der anvendt få åbne spørgsmål og der blev enkle gange spurgt ind mere specifikt. Udgangspunktet for interviewet var praktikvejledernes oplevelser i forhold til formål, mål og nye erkendelser. Under interviewet fungerede en fra styregruppen som moderator, en anden som suppleant og to andre observerede. Interviewet blev optaget på diktafon med efterfølgende transskribering.

Til analyse af data fra fokusgruppeinterview benyttedes Halkiers 3 trins model; kodning, kategorisering og begrebsliggørelse (Halkier, 2014). Under kodningen blev der lavet tematiske koder/overskrifter til hvert tekstdatastykke der meningsmæssigt hang sammen. Ud fra koderne blev der lavet 4 overordnede kategorier. De 4 kategorier var "At skabe sammenhæng i

uddannelsen", " At skabe læringsmuligheder", "At justere sine forventninger", "Husregler – at gebærde sig".

Kategorierne blev sat i forhold til data, fortolket og sat i forhold til teoretiske begreber. I fortolkningen af data valgte vi, at stille 2 spørgsmål til vores datamateriale konstrueret ud fra målet med projektet og interviewguiden. Spørgsmålene var:

- "Hvad oplever praktikvejlederne samarbejdet har betydet i forhold til at vurdere elevernes niveau?"
- "Hvordan har samarbejdet mellem praktikvejlederne givet mulighed for at skabe sammenhæng i uddannelsen for elever?"

Refleksioner over metode

Vi er opmærksomme på, at vi bygger vores analysefund på et enkelt fokusgruppeinterview, der tager udgangspunkt i et kort studiebesøg på 2 dage med kun 6 deltagere. Vi kunne have nuanceret vores empiriske materiale ved at have flere deltagere, benytte flere fokusgruppeinterviews eller kombinere med andre metoder. På grund af praktikvejledernes begrænsede tid har vi fundet det nødvendigt at begrænse os til et enkelt fokusgruppeinterview.

Vi er opmærksomme på at praktikvejledernes arbejde med elever er et komplekst område og at vores analysefund begrænser sig til at sige noget om nogle enkle sociale mønstre eller tendenser i praktikvejledernes hverdag med elever. Herudover har det betydning, at vi som projektgruppe undersøger 'os selv'. Vi har set det vigtigt, at klargøre vores position og hensigten med pilotprojektet for praktikvejlederne inden og under deltagelsen i projektet.

Litteratursøgning

Der er blevet søgt litteratur i samarbejde med bibliotekar Vibeke Witt Professionshøjskolen Metropols bibliotek i databaserne Cinahl og ERIC (Education Resources Information Center) fritekstsøgning. Der er anvendt søgeord som "health care assistent", "nursing assistent" og "supervisor". Der er ikke fundet relevante artikler. Derudover er der søgt på bibliotek.dk og RUC's bibliotek og fundet litteratur indenfor lignende områder som sygeplejerskeuddannelsen.

Etik

Målgruppen for interventionen er praktikvejledere, hvorfor de etiske overvejelser er knyttet til dem. Pilotprojektet lever op til SSN's etiske regler for sygeplejeforskning (Sygepleiernes samarbeid i Norden, 2003):

- Autonomi:

Alle deltagerne informeres skriftligt og mundtligt om pilotprojektet, og giver derefter informeret samtykke. Deltagerne sikres anonymitet og fortrolighed i behandling af interviewdata, idet der ikke vil indgå personfølsomme data i det transskriberede materiale, og dermed heller ikke i den endelige rapport.

- At gøre godt:

Pilotprojektet kan medvirke til, at styrke praktikvejlederes kompetencer i vurdering af social- og sundhedsassistentelever i praktikdelen og derigennem styrke den faglige kvalitet og patientsikkerhed.

- Ikke skade:

Fokusgruppeundersøgelsen gennemføres i slutningen af studiebesøgene, således at praktikvejlederne får mulighed for at tale frit om deres oplevelser. Vi vil værne om informanternes anonymitet.

- Retfærdighed:

Som udgangspunkt har praktikvejlederne selv valgt at deltage og er dermed ikke en særligt udsat gruppe.

Analysefund

I dette afsnit præsenterer vi analysefundene fra fokusgruppeinterviewet. Der vil være citater fra praktikvejleder fra praktik 1 (P1) og praktikvejleder fra praktik 3 (P3).

At skabe sammenhæng i uddannelsen

Af fokusgruppeinterviewet fremgår det, at flere af praktikvejlederne reflekterer over muligheden for at eleverne har en elektronisk mappe, som bliver startet allerede når eleverne er på skolen. En nævner portfolio som et muligt redskab. Eleverne kunne heri samle de skriftlige materialer de har arbejdet med i deres uddannelsesforløb.

P1 Karen: *"Den skulle de have med hele vejen i praktikken. Så kunne man se de læringsaftaler og det de har lavet. Enten så glemmer de dem eller også så skal man gå og efterlyse læringsaftalerne."*

P3 Gyda: *"Det vil være lettere for os ... give os en sammenhæng"*

Flere af praktikvejlederne giver udtryk for at de har udvekslet læringsmaterialer:

P1 Lise: *"Jeg synes, at vi har fået en masse redskaber. Vi har udleveret en masse til hinanden. Jeg har fået en hel mappe som jeg skal hjem og læse i, om plejehjemmet og hvad de gør og sådan. Fået nogle nye ting at arbejde med"*

Ovenstående citater kan vise, at studiebesøgene giver praktikvejlederne muligheder for at overføre redskaber fra et praktikområde til et andet og herved være med til at skabe sammenhæng for eleven.

Der er også et helt konkret eksempel på at en praktikvejleder ønsker at inddrage sin viden om praktik 3 i den første praktik:

P1 Karen: *"I praktik 1 tror jeg, at jeg vil sige til dem, at det er godt at være på forkant med hvad du skal lære i den næste praktik."*

Sammenfatning

Praktikvejlederne er gennem studiebesøgene blevet opmærksomme på deres egne muligheder for at støtte eleverne i at skabe sammenhæng gennem viden om, hvad der kommer før egen praktik og ligeledes efter. Flere af praktikvejlerne har forslag til, hvordan elevernes læring og sammenhæng i forløbet kan kvalificeres fx gennem en portfolio og andre fælles læringsredskaber. De reflekterer i interviewet over, hvordan en portfolio på nettet kan gøre det lettere for praktikvejlederne og skabe sammenhæng i uddannelsen.

At skabe læringsmuligheder

I fokusgruppeinterviewet fremgår det, at praktikvejlederne har forskellige tilgange til eleverne i P1 og P3.

P1 Karen: *"Det er jo den første praktik og jeg skal være sikker på hvad de kan og hvad de ikke kan"*
P1 Karen: *"Vi oplever en del der kommer og siger, det kan jeg sagtens, og så når man går med, så kan de faktisk ikke, så skal de guides"*

Karen giver i citaterne ovenfor udtryk for, at de har erfaring for at de som praktikvejledere i P1 ikke altid kan tage elevernes udsagn for pålydende i forhold til, hvad eleverne siger de kan. Derfor vælger praktikvejlederen at se færdighederne i praksis. Hendes tilgang til eleverne er desuden, at hun med sikkerhed skal vide, hvad eleverne kan og ikke kan.

Gyda forklarer nedenfor, hvordan hun oplever at tilgangen til elever ofte er, i elevernes sidste praktik.

P3 Gyda: *"De får introduktion 1-2 uger og så går de på egen hånd og der er der ikke nogen til at sige du gør det forkert. Jeg skal fremover holde lidt mere skarp øje med dem og hele tiden se, ikke bare lade dem slippe"*

Gyda giver udtryk for, at der har været en stor grad af tillid til P3 elevernes kompetencer når de startede i P3. Men det kan se ud til at studiebesøget måske har givet anledning til refleksion over, at der kan være behov for at gå mere med eleven og se hvad de kan og ikke kan.

Den forskellige tilgang til eleverne, afspejler sig også i den direkte relation mellem praktikvejleder og elev, som det ses nedenfor.

P3 Mette: *"Jeg synes det var rart at se, da jeg var inde (på hospitalet) og besøge Karen, hvor dejlig tæt I kan gå med eleverne. Altså hvor lidt kontakt vi har i P3 fordi vi er jo ikke med dem så længe. Så man hele tiden kan råde og vejlede, så man kan stole på at eleven også giver feedback til vejlederen om hvordan det går"*

P1 Karen: *"Vi omklammer dem meget, synes jeg, inde hos os. Der går lang tid inden de bliver sluppet løs alene"*

Citaterne ovenfor viser, at praktikvejlederne oplever, at der er stor forskel på, hvor meget tid de har sammen med eleverne i P1 og P3. Mette fra P3 giver udtryk for, at hun er blevet opmærksom på, hvor stor betydning det kan have, at være i tæt kontakt med sin elev i det daglige arbejde. Det kan se ud som om hun efter studiebesøget oplever, at hun har for lidt tid og kontakt med sin elev.

Hun giver udtryk for, at hun kan se flere muligheder for vejledning og også tilbagemelding fra eleven gennem et tættere samarbejde med eleven. Karen fra P1 giver udtryk for at eleverne først sent bliver 'sluppet løs'. Hun kommer med sit udtryk 'omklamrende' og det kan se ud som om, hun måske synes det nogle gange giver for lidt bevægelsesfrihed til eleverne hos hende i P1.

Sammenfatning:

Analyse af fokusgruppeinterview kan vise, at studiebesøgene har gjort praktikvejlederne opmærksomme på, at de har forskellige tilgange til eleverne og forskellige muligheder for at få tid med eleverne. I P1 er eleverne sammen med deres praktikvejledere en stor del af tiden og bliver først sent 'sluppet løs'. I P3 har praktikvejlederne efter en introduktionsperiode ikke så meget tid sammen med eleverne.

For P3's vedkommende er praktikvejlederne blevet opmærksomme på nogle af de læringsmuligheder, der kan være ved at have mere tid med eleven. P3 vejlederne reflekterer også over vigtigheden af, at få afdækket elevernes forudsætninger tilstrækkeligt og af betydningen af at være mere opsøgende. Flere af P1 vejlederne er blevet opmærksomme på, at de måske kan være medvirkende til at fastholde eleven i afhængighed ved ikke at give dem mulighed for at agere mere selvstændigt.

At justere sine forventninger

I fokusgruppeinterviewet fremgik det tydeligt, at studiebesøget fik praktikvejlederne til at reflektere over elevernes niveau. Studiebesøgene havde også fået praktikvejlederne til at reflektere over deres egne forventninger til eleverne.

En praktikvejleder udtrykte sig således om dét at vurdere elevernes niveau:

P1 Jette: *"Jeg ved ikke om det er blevet nemmere eller sværere. Jeg vil sige, jeg har fået en masse redskaber, og jeg reflekterer mere over nogle ting"*

En praktikvejleder gav udtryk for, at hun syntes studiebesøgene næsten havde gjort det sværere at vurdere elevernes niveau. Hun oplevede, at noget af det hun før betragtede som en selvfølge pludselig var noget hun måtte stille spørgsmålstegn ved.

P3 Mette: *"Vi tager lidt som en selvfølge, nu er de nået hertil, de er faktisk snart færdige. Jeg synes, at det er blevet sværere faktisk, fordi det er jo ikke sikkert, at det er en selvfølge"*

Det kan se ud til at de to praktikvejledere her er blevet opmærksomme på, at de før har forventet et særligt niveau af eleverne når de kommer i P3. Efter studiebesøgene må de justere deres forventninger til elevernes niveau.

Nogle af praktikvejlederne reflekterede også over, at det faktisk kunne være meget forskelligt hvad eleverne havde fået med fra P1.

P3 Mette: *"Altså nu har min elev været på en afdeling der har hun ikke haft så meget med hygiejne at gøre og så bliver vi mere obs. på, hvad kan du?"*

P1 Lise siger sådan: *"Være lidt mere obs på ... at man prøver at spørge lidt mere ind til hvad de kan, allerede i forventningssamtalen. Hvad er det du har arbejdet med, der hvor du kommer fra?"*

Det kan se ud som om de to praktikvejledere i citaterne ovenfor ligger mere vægt end før, på at få spurgt ind til elevernes forudsætninger.

En praktikvejleder fra P1 giver desuden udtryk for, at det at have set hvad eleven skal ud til i P3. Dét kan have gjort det mere tydeligt for hende, at vurdere om eleven er på det rigtige niveau i P1, hun siger sådan:

P1 Mona: *"Hvis jeg ved, at det er den her måde at hun kommer ud i praktik 3 og skal gebærde sig på, så er hun i hvert fald, hvor hun godt kan"*.

Sammenfatning:

Det kan se ud som om studiebesøgene og refleksionen i fokusgruppeinterviewet har betydet at nogle af praktikvejlederne har justeret deres forventninger til, hvilket niveau eleverne er på når de starter i P3. Det kan også se ud som om, at nogle af praktikvejlederne vil være mere undersøgende i forhold til elevens forudsætninger og niveau når eleverne starter i praktik. Herudover viser en praktikvejleder tegn på at dét, at vide hvad eleverne skal ud til i P3, gør det mere klart for hende at vurdere elevens niveau i P1.

Det kan se ud til at vejlederne er blevet mere bevidste om kompleksiteten i den opgave det er, at vurdere elevernes niveau.

Husregler – at gebærde sig

Der er stor forskel på, hvordan eleven skal gebærde sig i P1 og P3. Dét der er en selvfølgelighed i P1 er ikke nødvendigvis en selvfølgelighed i P3 og omvendt.

Eleverne skal navigere i disse forskellige måder at gebærde sig på, og der kan være "husregler" for eksempel for, hvordan den "den rigtige vaskemåde" tilbydes borger/patient. Det kan ses i Mona og Lises citater:

P1 Mona: *"I vores studieunit er vi enige om, at der ikke er noget som hedder flyvervaskeklude. De bliver vasket med vand og sæbe og når de så kommer ud i praktik 3 så bruger de der fordømte flyverklude".....Det er fordi vi er af den gamle skole"*

P1 Lise: *"Jo, men for pokker altså, hvor mange af os vil bryde os om at blive vasket på den måde?"*

P1 Mona: *"Så kan det være lige meget, at vi prøver at lære dem de der ting i praktik 1, når det ikke er det de kan bruge til noget"*

I interviewet fremgår det, at der forskellige måder at overholde og forvalte de hygiejniske principper på. I P1 er der et særligt fokus i forhold til hospitalshygiejne og smitteveje. Citatet af Mona ovenfor viser, at hun ikke oplever, at den viden og de gode vaner med at vaske patienter, som Mona synes de giver eleverne, bliver sat i spil i P3. Det ses også hos Karen her nedenfor:

P1 Karen: *" Det var hvordan elevens håndhygiejne foregik. Det var blandt andet sådan noget som at spritte fingre, altså man kommer ikke ud i krogene og eleven havde vielsesring på hele tiden. Og så er man ude og smøre mad. Og så er det oppe i øjnene og så kørte hun lidt i håret. De blev aldrig sprittet rigtigt de hænder. Det gjorde de ikke"*

Oplevelserne har givet anledning til refleksion hos flere af praktikvejlederne, som mener at eleverne glemmer viden fra P1 om de hygiejniske principper. Derudover er praktikvejlederne enige om at fokus på hygiejne ikke understøttes i P2.

P3 Gyda: "De har ingen hygiejne i P2"

Praktikvejlederne fra P1 har desuden observeret, at der er stor forskel på, hvordan der kommunikeres med borger/patienterne. Sprogbrugen overfor borger/patienten i P3 bærer præg af at der er mulighed for at opnå en meget tæt relation.

P1 Mona: "Der er meget stor forskel på hvordan vi snakker med patienterne og hvordan der bliver snakket ude på plejehjemmene. Jeg måtte jo dumpe en elev sidste år primært på grund af sproget"

Sammenfatning

Det kan se ud som om at studiebesøgene har betydet, at nogle af praktikvejlederne er blevet gjort bevidste om, at eleverne skal benytte meget forskellige måder at 'gebærde' sig på. Der eksisterer forskellige 'husregler' på de to områder der indgik i studiebesøgene.

Derudover ser det ud til at samarbejdet har betydet, at det er observeret at læring i P1 ikke nødvendigvis følger med eleven i P3. Hvis praktikvejlederen i P3 ikke efterspørger viden fra P1, så er der risiko for at den opnåede viden og læring om for eksempel hygiejniske principper forsvinder.

Diskussion

I det følgende afsnit diskuteres analysefundene og relevant teoretisk litteratur inddrages.

Af fokusgruppeinterviewet fremgik det at studiebesøgene havde bidraget til, at flere af praktikvejlederne var blevet opmærksomme på, hvordan de kunne være med til, at skabe sammenhæng i praktikken for eleverne. Flere af praktikvejlederne gav udtryk for, at studiebesøgene havde givet dem indblik i, at de brugte forskellige læringsredskaber i P1 og P3 og de så muligheder for, at støtte eleverne i at opleve sammenhæng i uddannelsen ved at gøre brug af hinandens metoder. Nogle af praktikvejlederne havde også en ide til, hvordan en elektronisk portfolio kunne kvalificere elevernes forløb. Herudover var flere blevet opmærksomme på deres egne muligheder for at støtte eleverne i, at skabe sammenhæng gennem viden om, hvad der kommer før egen praktik og ligeledes efter. Det at praktikvejlederne kan bidrage til at skabe sammenhæng i uddannelsen for eleverne er i tråd med KL's anbefalinger i "Next practice" om at skabe et mere sammenhængende sundhedsvæsen med henblik på et styrket samarbejde om borgeren eller patienten (KL, 2014)

I fokusgruppeinterviewet er det tydeligt, at flere af praktikvejlederne reflekterer over, hvorvidt de har for meget eller for lidt tid til vejledning af eleverne. For både P1 og P3's vejledere reflekteres der også over, hvad de kan gøre anderledes fremover i forhold til tid sammen med eleven. For P3's vedkommende er flere af praktikvejlederne blevet opmærksomme på, at de kan have brug for mere tid sammen med eleverne. De reflekterer over, at de skal være mere opsøgende og følge eleven tættere i forløbet. Ifølge professor i voksenpædagogik Bjarne Wahlgren er der en række forhold på arbejdspladsen, som sætter rammerne for læringen for elever (Wahlgren, 2015). Det

kan se ud som om, at de rammer der er sat for elever i primær praktikken giver færre muligheder for praktikvejlederne for, at tilbringe tid sammen med deres elever, end der er mulighed for på hospitalet. Wahlgren siger også, at for at fremme læringen skal den lærende have mulighed for at udveksle erfaringer med andre og for at systematisere erfaringerne. Herudover er et godt læringsmiljø karakteriseret ved differentieret og konstant feedback (ibid). Studiebesøgene har betydet at flere af praktikvejlederne i P3 ser et øget behov for at optimere læringen i tråd med Wahlgrens anbefalinger. I forhold til at tilbringe tid med eleverne, ser det ud til at praktikvejlederne på hospitalet, har gode muligheder for at skabe et positivt læringsmiljø.

For P1's vedkommende er praktikvejlederne blevet opmærksomme på, hvad det er for en kontekst eleverne kommer ud til i P3 og hvad det er for nogle kompetencer der er brug for de pågældende steder. Flere af P1 praktikvejlederne oplever også at graden af selvstændighed som eleverne får i P3, står i kontrast til den grad af selvstændighed eleverne får mulighed for at vise i P1. De reflekterer over, hvorvidt de skal give eleverne lov til mere selv, for at forberede eleverne bedre til P3. At opfordre eleverne til selvstændighed i arbejdet er kendt som et problematisk tema for f.eks. vejledere i sygeplejerskeuddannelsen. Det er svært fordi muligheden for at arbejde selvstændigt hele tiden står overfor patientens sikkerhed (Casey og Clark, 2011). Praktikvejlederne i P1 nævner også patienternes sikkerhed i denne sammenhæng.

Fokusgruppeinterviewet viser, at flere af praktikvejlederne kan have øget deres bevidsthed om kompleksiteten i opgaven med, at vurdere elevernes niveau. Én oplever at det næsten er blevet sværere at vurdere. Det kan skyldes, at det hun før betragtede som selvfølgelig viden hos eleverne pludselig, efter studiebesøgene, er noget hun må stille spørgsmålstegn ved, om de kan. F. eks. P3 elevernes viden om og færdigheder i hygiejne. En anden oplever, at når hun nu ved, hvilket niveau og hvilke opgaver eleverne skal ud til i P3, så er det mere klart for hende om eleven er på rette niveau i P1. Herudover kan det ses at flere praktikvejledere giver udtryk for, at de vil være mere undersøgende i forhold til elevernes forudsætninger, når eleverne starter praktikken. Det at praktikvejlederne har fået fokus på, at inddrage elevernes allerede erhvervede kompetencer har stor betydning for at skabe optimale muligheder for læring i praktikken. Wahlgren skriver f.eks. i sit inspirationshæfte målrettet erhvervsrettet voksenuddannelse: *"...i alle sammenhænge møder voksne kursister med en række faglige og personlige forudsætninger, som har stor indflydelse på, hvordan læreprocesserne skal tilrettelægges, og hvordan undervisningen forløber. God voksenundervisning bygger i videst mulig udstrækning på kursisterne realkompetence."* (Wahlgren, 2015)

Studiebesøgene viser tegn på, at flere af praktikvejlederne er blevet opmærksomme på at der eksisterer nogle særlige "husregler", måder at gebærde sig på, som måske er blevet selvfølgeligheder for praktikvejlederne. At blive opmærksom på egne selvfølgeligheder giver mulighed for at reflektere over dem og f.eks. ændre på praksis. Lars Thrysøe henviser i sin ph-d afhandling om sygeplejestuderende til Wackerhausen, 2008, som udtrykker det således: *"ændring af praksisfællesskabets erfaringsgrundlag kan ske ved, at fællesskabets praksis og sædvane bliver genstand for refleksion, som kan resultere i opnåelse og fastholdelse af professionel praksis"* (Thrysøe, 2010). Flere P3 vejledere giver f.eks. udtryk for at ville spørge mere ind til elevernes viden og færdigheder fra P1, som de ikke før havde set nødvendigt at undersøge. At kende til eksistensen af andre praktikers "husregler" kan også give praktikvejlederne mulighed for at forstå elever, der kommer med et anderledes sprogbrug eller en anden metode. Det kan også give

praktikvejlederne mulighed for at forberede eleven på, at der f.eks. benyttes andre vaskemåder andre steder.

Konklusion

Pilotprojektet har vist, at et samarbejde mellem praktikvejledere i P1 og P3 med studiebesøg hos hinanden, kan styrke praktikvejlederne i at vurdere elevernes niveau. Det at vide, hvad eleverne skal ud til i P3, kan for eksempel se ud til at bedre muligheden for, at vurdere hvorvidt elevernes niveau i P1 er på et tilstrækkeligt niveau.

Praktikvejlederne oplever ikke nødvendigvis at det er blevet nemmere for dem, men det ser ud til at studiebesøgene har øget praktikvejledernes refleksion over elevernes niveau og flere har justeret deres forventninger til elevernes niveau.

Studiebesøget kan også se ud til, at have styrket praktikvejlederne i at være med til skabe sammenhæng i forløbet for eleverne. De har udvekslet materiale med hinanden og fået øget deres kendskab til, hvilke læringsmaterialer der bruges de to steder.

Anbefalinger

Med baggrund i pilotprojektets resultater er vi kommet frem til følgende anbefalinger:

- Vi anbefaler, at projektet forsætter i en revideret form, således at projektet bredes ud til at omfatte alle praktikperioder.
- Vi anbefaler, en udvidelse af antallet af deltagere.
- Vi anbefaler, at projektet udvides til også at inddrage praktikvejledere, kliniske vejledere, kliniske undervisere, koordinerende vejledere og uddannelsesledere/uddannelseskonsulenter i praktikperioden P2, psykiatrien.
- Vi anbefaler, at projektet bredes ud til at inddrage repræsentanter fra Københavns Social- og sundhedsskole og arbejdsgivere i Region og Kommune.
- Vi anbefaler, at praktikvejledere får mulighed for at følge eleven i P1, P2 og P3 på tværs af sektorer f.eks. med studiebesøg for på den måde at skabe netværk på tværs af sektorer.
- Vi anbefaler, at skabe rammer for netværk for praktikvejlederne, kliniske vejledere, kliniske undervisere, koordinerende vejledere, uddannelsesledere/uddannelseskonsulenter og for ledere på et højere organisatorisk niveau.
- Vi anbefaler, at et fremtidigt projekt forankres i en udviklings- og forskningssammenhæng med henblik på at skabe ny viden og evidens.

Tak

Tak til følgende for deres bidrag til projektet:

Helle Bischoff, klinisk underviser, Abdominal Centret, Rigshospitalet

Ulla Dybkilde, Koordinerende vejleder, Mobil Studieunit, Amager

Mona Lisa Rugaard, Koordinerende vejleder, Mobil Studieunit, Amager

Lene Rostgaard Andersen, tidl. konsulent for social- og sundhedsuddannelsen, Rigshospitalet

Litteraturliste

Birkler, Jacob: *Videnskabsteori* 2005. Munksgaard, 1. udgave, 1. oplag, side 5-111

Casey, Deborah, Clark, Liz: Roles and responsibilities of the student nurse mentor: an update, *British Journal of Nursing*. 2011. Vol. 20, no. 15, side 933-937.

Halkier, Bente, 2014. Fokusgrupper I: Svend Brinkmann og Lene Tanggaard (Red), *Kvalitative metoder – en grundbog*, Hans Reitzels Forlag 1. udgave, 3. oplag side 121-135

Jensen, A. Winter, 2011. Frafald på Sosu – mikroniveauets betydning. I: Christian Helms Jørgensen (red), *Frafald i erhvervsuddannelserne*. Roskilde Universitets Forlag, 1. udgave, side 33-48

Kommunernes Landsforening, 2014, 1. udgave, 1. oplag

Next Practice: Udvikling af det nære sundhedsvæsen gennem bedre sundhedsuddannelser

http://www.kl.dk/ImageVaultFiles/id_65642/cf_202/Next_Practice.PDF,

hentet 22.05.15

Koudahl, Peter, 2012. Nye muligheder for erhvervsuddannelserne? *Dansk Pædagogisk Tidsskrift* nr. 1, 2012, side 26-29

Kvale, Steiner og Svend Brinkmann, 2008: *Interview – en introduktion til et håndværk*. Hans Reitzels Forlag 2. udgave 3. oplag

Thrysoe, Lars, 2010: *At blive og at være sygeplejerske: en undersøgelse af oplevelsen ved at være næsten færdiguddannet og nyuddannet sygeplejerske og interaktionens betydning for deltagelse i praksisfællesskabet* : ph.d.-afhandling. Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Syddansk, Universitet. Side 126

Wahlgren, Bjarne, 2015: Pædagogiske perspektiver på erhvervsrettet voksenuddannelse, Undervisningsministeriet. Side 11-24

Ministeriet for børn og undervisning 2014

Uddannelsesordningen for social- og sundhedsuddannelsen, udstedt august 2014

<http://www.passinfo.dk/PASS-for-professionelle/Lovstof/Uddannelsesordninger>

hentet 22.05.15

Ministeriet for Sundhed og forebyggelse 2013

Mere borger mindre patient. Et stærkt fælles sundhedsvæsen

[http://sundhedsstyrelsen.dk/da/sundhed/planlaegning-og-](http://sundhedsstyrelsen.dk/da/sundhed/planlaegning-og-beredskab/~media/8B537C8A59414A359ECA750E724356F5.ashx)

[beredskab/~media/8B537C8A59414A359ECA750E724356F5.ashx](http://sundhedsstyrelsen.dk/da/sundhed/planlaegning-og-beredskab/~media/8B537C8A59414A359ECA750E724356F5.ashx) hentet 22.05.15

SOPU København og Nordsjælland 01.08.2014

Lokal uddannelsesplan social- og sundhedsuddannelsen SOPU

<http://sopu.dk/wp-content/uploads/2014/07/Lokal-Undervisningsplan-for-SOSU-rev.-070714.pdf>

hentet 27.05.15

Sykepleiernes samarbeid i Norden

Etiske retningslinjer for sygeplejeforskning i Norden

<http://old.sykepleien.no/ikbViewer/Content/337889/SSNs%20etiske%20retningslinjer.pdf>

Bilag 1

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen
Lokalområde Amager
KØBENHAVNS KOMMUNE

Rigshospitalet

Kære praktikvejleder: _____

d. 19. juni 2015

Som praktikvejleder for social- og sundhedsassistentelever i praktik 3 er I hermed inviteret med til at deltage i et pilotprojekt. Projektet hedder "Partnerskab for praktikvejledere på tværs" og er et samarbejdsprojekt med Rigshospitalet. Projektet er blevet til på baggrund af, at det kan være svært at vurdere elevernes niveau i praktik 1 og 3. Det hele spænder af september/oktober 2015. Tanken er, at praktikvejledere fra Rigshospitalet kommer på studiebesøg hos Jer i to dage for at observere hvordan eleven lærer i praktik 3. I skal ligeledes på to dages studiebesøg på Rigshospitalet, hvor praktik 1 finder sted. Dagene for studiebesøg er planlagt med Jeres afdelingsledere og de uddannelsesansvarlige og ligger i uge 39 og 40.

Vi slutter dagene af med fælles evaluering torsdag den 1. oktober kl. 14-15. Vi vil rigtig gerne lave et fokusgruppeinterview sammen med jer. Det vil sige, at I alle seks praktikvejledere vil blive interviewet i fællesskab. Det varer ca. 1 time. I vil være anonyme under interviewet. Interviewet vil blive lydoptaget, så det kan skrives ned efterfølgende og bearbejdes. Optagelserne vil senere blive destrueret.

Efterfølgende vil vi udarbejde en lille rapport, som vi gerne vil præsentere forskellige steder fx Social- og sundhedsskolen, i nyhedsbreve, på temadage eller måske som en artikel i jeres fagblad.

De bedste hilsner fra

Mobil Studieunit

Lokalområde Amager

Ring eller skriv hvis du er i tvivl om noget:

Ulla Dybkilde, tlf: 2493-4848 email: a358@suf.kk.dk

Christina Kjærside, tlf: 2493-4381 email: e13d@suf.kk.dk

Mona Lisa Rugaard tlf: 2493-5133 email: zp59@suf.kk.dk

Bilag 2

KØBENHAVNS KOMMUNE

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen
Lokalområde Amager
Mobil Studieunit

Rigshospitalet

Kære

d. 20. august 2015

Så nærmer tiden sig for projektet ”Partnerskab for praktikvejledere på tværs af sektorer”.

Onsdag d. 16. september kl. 13.00 – 15.00 skal vi alle mødes til en introduktion på Rigshospitalet opgang 2, 6. sal, konferencerum 2064. Her vil I blive budt velkommen og høre lidt mere om projektet og studiebesøgene. I vil også møde den praktikvejleder som I skal følges med på studiebesøgene og få en rundtur på den afdeling, hvor I skal være.

Vi foreslår at vi alle her fra Amager følges ind til Rigshospitalet. Hvis I er interesseret i at følges mødes vi kl. 12.00 i studieunit på Amagerbrogade 150 og tager bus og metro derind.

Har i spørgsmål er i altid meget velkomne til at kontakte en af os på nedenstående tlf. nr.

De bedste hilsner fra projektgruppen.

Christina Foyn Kjærside Tlf. nr. 24 93 43 81 e13d@suf.kk.dk

Nina Bengtzen Tlf. nr. 51 46 51 15 cc77@suf.kk.dk

Bolette Holck Tlf. nr. 35 45 52 78 bolette.holck.01@regionh.dk

Pernille Kjær Svendsen Tlf. nr. 35 45 81 64 pernille.kjaer.svendsen@regionh.dk

Bilag 3

KØBENHAVNS KOMMUNE

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen
Lokalområde Amager
Mobil Studieunit

Rigshospitalet

Refleksionsspørgsmål Partnerskab for praktikvejledere på tværs af sektorer

Elevens faglige niveau

- Hvordan vurderes elevens faglige niveau?
- Hvilke redskaber bruges til denne vurdering?
- Hvad gør du, hvis du kommer i tvivl om en elev skal bestå praktikperioden?

Kan opnået viden i praktik 1 anvendes i praktik 3?

- Hvilken viden efterspørges i hhv. praktik 1 og 3?
- Hvordan kommer elevens viden i spil i hhv. praktik 1 og 3
- Hvad overrasker dig?

Sammenhæng i social og sundhedsuddannelsen

- Hvordan kan det blive tydeligt for eleven, at der er sammenhæng i uddannelsen?
- Hvad kan du bidrage med for at skabe sammenhæng i uddannelsen?
- Hvilke muligheder er der for at skabe sammenhæng i uddannelsen for dig som praktikvejleder?

Bilag 4

KØBENHAVNS KOMMUNE
Sundheds- og Omsorgsforvaltningen
Lokalområde Amager
Mobil Studieunit

Rigshospitalet

Fokusgruppeinterview d. 1. oktober 2015

Præsentation af alle deltagere ved navn og arbejdssted.

Introduktion: Ved Christina, se nederst.

1. Picturekort: ”Vælg et billede som fortæller hvordan det har været at være på studiebesøg”?
2. Hvad optager Jer mest i forhold til elever efter Jeres studiebesøg?
3.
  - Hvordan kan du bruge den viden du har fået fra dit studiebesøg i din vejledning af eleverne?
  - Er det blevet nemmere eller sværere at vurdere elevernes faglige niveau efter du har været på studiebesøg? Giv gerne nogle eksempler
  - Hvad betyder det for dig at du ved noget om hvad der foregår i primær og somatisk praktik? Hvordan kan du bruge det når du vejleder eleverne?

3. Halvfærdige sætninger:

Det der overraskede mig aller mest.....

Det undrede aller mest.....

Vi var mest optaget af.....

Vi var uenige om.....

Vi var enige om.....

4. Fortæl om en oplevelse i har haft under jeres studiebesøg.

Som afslutning: Hvordan har det været at deltage i det her interview?

Introduktion til fokusgruppe interview

Projektet handler om at vi gerne vil lave et samarbejde mellem praktikvejledere i de forskellige praktikker. Lige nu praktik 1 og 3. Formålet med det samarbejde er at skabe sammenhæng i uddannelsen for eleverne men det er også at give Jer mulighed for at blive endnu bedre til at vurdere elevernes niveau i praktikken.

Interviewet her i dag handler om:

- Jeres oplevelser og erfaringer fra studiebesøg hos hinanden

Interviewet varer 45 min. og det bliver optaget på diktafon, ingen andre end os her i rummet, hører optagelsen.

Hvad skal der foregå i dag:

Det er et lidt anderledes interview end det, hvor man får stillet en masse spørgsmål.

Her er det mest Jer der skal snakke og i må gerne diskutere med hinanden.

Jeg har nogle enkle spørgsmål som jeg giver Jer et af gangen at snakke om.

I skal selv køre diskussionen. Hvis i løber tør for ting at sige, hvis alle ikke bliver hørt, så kan en fra gruppen gøre noget ved det – ellers skal jeg nok komme ind.

Forestil Jer at det er ligesom at sidde hjemme hos en af Jer til daglig og snakke hen over kaffen.

Vi er interesserede i Jeres erfaringer og oplevelser og fortællinger, IKKE kun Jeres holdninger.

Alle oplevelser er lige vigtige, små som store og der er ikke noget rigtigt eller forkert.